

ת"פ 10159/04/18 - מדינת ישראל נגד מחמוד שלודי

בית המשפט המחוזי בירושלים
לפני כב' השופט דניאל טפרברג

ת"פ 10159-04-18 מדינת ישראל נ'
שלודי(אחר/נוסף)

בעניין: מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד בני ליבסקינד

המאשימה

נגד

מחמוד שלודי ע"י ב"כ עו"ד נמיר אדלבי

הנאשם

גזר דין

1. ביום 19.11.18 נערך בין הצדדים הסדר טיעון, שכלל תיקון לכתב האישום, ואשר במסגרתו הורשע הנאשם לפי הודאתו בעבירת שוד, עבירה לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: **החוק**).

כתב האישום המתוקן

2. בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן בהן הודה הנאשם, ביום 01.04.18, בשעות הלילה, צעד אריקסון אנטון גוסטב ווילאם, אזרח שוודיה ששהה בישראל כתייר (להלן: **המתלונן**), לכיוון אכסניית "הוסטל אברהם" הנמצאת ברחוב הנביאים 67 בירושלים (להלן: **ההוסטל**).

3. באותו זמן, כאשר צעד באזור גן הפעמון, הבחין הנאשם במתלונן וחשב ליטול ממנו את חפציו בכוונה לשלול שלילת קבע. בשל כך, החל לעקוב אחר המתלונן.

4. בשעה 03:30 נכנס המתלונן לחנות הנוחות (להלן: **החנות**) הנמצאת בתחנת הדלק "סונול" בגן הפעמון בכדי לבקש את עזרת העובדים, מאגד אבו כמאל ונהאד גובראן (להלן: **עובדי תחנת הדלק**), בהזמנת מונית או בהכוונה להוסטל בו שהה. העובדים שראו כי המתלונן מצוי בגילופין, ביקשו ממנו לצאת מהחנות וליוו אותו אל מחוצה לה.

5. כעבור מספר דקות, בעוד המתלונן שוחח עם עובדי תחנת הדלק, התכופף הנאשם ונטל מכיס מכנסיו של המתלונן את הטלפון הנייד מסוג Sony X1 השייך לו (להלן: **הטלפון הנייד**).

6. המתלונן ביקש מהנאשם ששייב לו את הטלפון הנייד, אולם הנאשם סירב לעשות כן. המתלונן התקרב

לנאשם בניסיון להחזיר את רכשו והנאשם בתגובה תפס את ידו של המתלון והתרחק. המתלון ניסה להוציא את הטלפון הנייד מכיס מכנסיו של הנאשם מספר פעמים, אך בכל פעם דחף אותו הנאשם וסטר לו על לחיו.

7. הנאשם החל להתרחק מהמקום. בעקבות כך, הלך אחרי המתלון וניסה לעצור בעדו ולקחת חזרה את רכשו, אך הנאשם חזר ודחף את המתלון במטרה להימלט עם מכשיר הטלפון. בעודו דוחף את המתלון לעבר משקוף הדלת ואוחז במתלון, התכופף הנאשם ונטל מכיס מכנסיו של המתלון את ארנקו, חרף התנגדותו של המתלון.

8. בעקבות האמור, התקרב המתלון והכה את הנאשם בחלקו האחורי של ראשו, זאת בניסיון להשיב את חפציו. אז, הסתובב הנאשם והכה את המתלון בחזהו ומיד לאחר מכן חבט באגרופו בפניו של המתלון פעמיים נוספות.

9. מיד לאחר מכן, פנה הנאשם ללכת מהמקום עם חפציו של המתלון ואולם זה המשיך ללכת אחריו ולדרוש ממנו להשיב לו את חפציו. אז, בעוד עובדי תחנת הדלק מנסים להפריד בין השניים, הסתובב הנאשם לעבר המתלון, הניח את ידו השמאלית על גרונו של המתלון ועשה בידו תנועת אגרופ לעברו. זאת במטרה לאיים על המתלון שיפסיק ללכת אחריו.

10. לאחר מכן, הלך הנאשם לאזור שנמצא מאחורי תחנת הדלק, בעוד המתלון ועובדי תחנת הדלק הולכים בעקבותיו. שם, לקח הנאשם 500 שח מארנקו של המתלון ובעט בברכו.

11. הנאשם הוסיף לדחוף את המתלון שהמשיך ללכת אחריו, בעודו בודק את תכולת הארנק, עד שעלה בידו של המתלון ליטול ארנקו חזרה.

12. משהמשיך המתלון לעקוב אחר הנאשם, הסתובב הנאשם לעבר המתלון וניסה לסטור על לחיו. מיד לאחר מכן, בעוד המתלון מתרחק מהנאשם, סטר הנאשם על לחיו של המתלון פעמיים ונמלט מהמקום עם הטלפון הנייד ועם כספו של המתלון.

13. בהמשך לאמור, עוד באותו היום מכר הנאשם את הטלפון הנייד של המתלון בתמורה ל-150 שח.

14. כתוצאה ממעשיו של הנאשם, נגרמו למתלון חבלות בדמות מכאובים, סימנים אדומים על פניו וחזהו, חתכים במצחו והמטומה בעין שמאל.

15. כתוצאה ממעשיו של הנאשם, נגרמו למתלון חבלות בדמות מכאובים, סימנים אדומים על פניו וחזהו, חתכים במצחו והמטומה בעין שמאל.

16. במעשיו אלו, נטל ונשא הנאשם חפציו של המתלון במטרה לשלול אותם שלילת קבע בעודו נוקט אלימות נגד המתלון. במעשיו אלו, תקף הנאשם את המתלון וגרם לו חבלה של ממש.

הסדר הטיעון

17. בתחילת ההליכים, ביקשה המאשימה להעיד את המתלונן על דרך עדות מוקדמת, בנימוק שהמתלונן הוא אזרח זר ששהייתו בישראל הייתה לתקופה קצרה. בהתאם לבקשת המאשימה, בישיבה מיום 16.4.18, נשמעה עדותו של המתלונן והוא נחקר בחקירה נגדית על ידי ב"כ הנאשם. בהמשך, הצדדים הגיעו להסדר טיעון, בגדרו הנאשם הודה בעובדות כתב האישום המוצגות לעיל ועל יסוד כך הרשעתי אותו בעבירה המיוחסת לו. הצדדים לא באו להסכמה במישור העונשי וכל צד נותר חופשי בטיעונו. בד בבד עם מתן הכרעת הדין, נעניתי לבקשת ב"כ הנאשם להורות לשירות המבחן לערוך תסקירים בענייננו של הנאשם, בטרם יקבע מועד לטיעוני הצדדים לעונש.

תסקירי שירות המבחן

בענייננו של הנאשם, הוגשו במהלך הדיון מספר תסקירים של שירות המבחן.

18. שירות המבחן הגיש לעיוני תסקיר ביום 21.01.19, ממנו עולה כי הנאשם, בן 28, רווק, תושב העיר העתיקה בירושלים. נכון למועד הגשת התסקיר, שהה במסגרת קהילה טיפולית "אלפטאם" בטייבה, אליה הופנה במסגרת חקירת מעצר בתיק.

19. במקביל להליך דן, הופנה הנאשם לעריכת תסקיר במסגרת תיק אחר שהתנהל בבית משפט השלום בתל אביב. שם, הורשע הנאשם בעבירות של פריצה לרכב במטרה לגנוב, היזק לרכוש וגניבה. כמו כן, הנאשם בעל 8 הרשעות קודמות שעיקרן בתחומי האלימות, סמים ורכוש. הוא אף ריצה שלושה עונשי מאסר, האחרון שבהם בשנת 2017 למשך שישה חודשים בגין עבירות אלימות.

20. הנאשם יתום מאב ומאם. אביו נפטר לפני כ-4 שנים ממחלות זקנה. הנאשם תיאר יחס נוקשה מצד אביו. עוד מסר, כי אביו לא עבד לאורך חייו ועל רקע זה, חוותה המשפחה קשיים כלכליים משמעותיים. אמו, נפטרה לפני כ-3 שנים, הנאשם תיאר מערכת יחסים קרובה עם אמו וחווה את מותה כאירוע משברי בחייו. הנאשם שיתף כי לאחר מות אמו, התעצמו אצלו תחושות בדידות וייאוש.

21. הנאשם סיים 9 שנות לימוד. בתקופת הלימוד, גילה בעיות השתלבות וקשיים לימודיים. בגיל 13, החל להשתמש בסמים מסוג קנאביס. השימוש הלך והעמיק, הוביל לריחוק מבני משפחתו ולהיעדרות תכופה מהלימודים עד לנשירה מוחלטת ממערכת החינוך. בהמשך, חבר הנאשם לגורמי שוליים והשימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים הפך מאסיבי יותר עד לכדי התמכרות. קצינת המבחן התרשמה כי הסמים היוו עבור הנאשם מקור מפלט מרגשות כואבים וכדרך להרגעה עצמית. כאמור, נכון לכתיבת תסקיר זה שהה הנאשם בקהילת "אלפטאם" בטייבה. מגורמי הטיפול נמסר כי הוא משתף פעולה ומבצע מאמצים על מנת להכיר בדפוסי חייו המכשילים ובמטענים הרגשיים שצבר לאורך חייו.

22. בהיבט התעסוקתי, הנאשם עבד לאורך חייו בעבודות מזדמנות ונעדר מקור הכנסה יציב ורצוף.

23. ביחס לגורמי הסיכון, ההתרשמות היא כי הנאשם בעל קווי אופי ילדותיים, דימו עצמי נמוך וקושי בהתמודדות עם מצבים של חוסר אונים ותסכול אשר מעוררים אצלו חרדה וחיפוש אחר הרגעה עצמית, גם בדרך לא חוקית. בנוסף, ניכרה חשיפתו לגורמי שוליים ונטייתו להיגררות אחר קבוצת השווים. כמו כן, נרשמה חומרת העבירות ומשמעותן עבור הנפגע. אלו מהווים גורמי סיכון לרצידיביזם.

24. לצד זאת, הנאשם עבר כבר דרך משמעותית, מגלה מוטיבציה לטיפול ושינוי ומשתף פעולה באופן מלא. מוסר בדיקות סמים נקיות מזה שמונה חודשים, תוך הבנת המחירים הכבדים בהם נושא על רקע התמכרותו לאורך השנים. הנאשם משקיע מאמצים וניכרת התקדמות בהתאם לשלב הטיפולי בו נמצא, תוך יכולת להיעזר בצוות המטפל ובחברי הקהילה. אלו מהווים גורמי סיכוי לשיקום.

25. לאור האמור, החלטתי, בהתאם להמלצת התסקיר על המשך שהייתו בקהילה הטיפולית והגשת תסקיר משלים.

26. ביום 22.05.19 הוגש תסקיר משלים ממנו עלה כי הנאשם המשיך בתהליך הטיפולי בקהילת "אלפטאם" ונכון למועד כתיבת התסקיר היה מצוי בשלב השלישי והאחרון של התכנית הטיפולית בקהילה, בו ניתן דגש על הכנה ליציאה לסביבתו הטבעית ורכישת מיומנויות תעסוקה. מגורמי הטיפול עלה כי הנאשם שולב בעבודה קבועה בבית החולים "מאיר" בכפר סבא, בתפקידי ניקיון ואחזקה. מגלה אכפתיות ונאמנות למעסיקו. בנוסף, עלה כי הנאשם יוצא בכל סוף שבוע לביקור בן 48 שעות במטרה לחזק את קשריו המשפחתיים ולהכין עצמו לחיים עצמאיים.

27. יצוין כי כל הבדיקות שמסר הנאשם במסגרת התכנית הטיפולית מעידות על ניקיון מסמים.

28. כעולה מתסקיר זה ובהמשך לתסקיר הקודם, ניכר כי הנאשם מגלה מוטיבציה טובה לטיפול ולשינוי. נוכח התקרבותו לסיום תקופת שהותו בקהילה, המלצת גורמי הטיפול היא לדחות את הדיון ולאפשר לנאשם להמשיך לתקופת טיפול נוספת, במסגרת המשך מעבר לשלב ההוסטל. גורמי הטיפול ציינו כי שלב המעבר ממסגרת סגורה של הקהילה הטיפולית למסגרת פתוחה יותר, הוסטל, הינו לעיתים שלב רגיש בתהליך הטיפול, המאופיין בהתמודדות עם לחצים, מה שמעלה את הסיכון לנסיגות.

29. על פי שירות המבחן, הימשכות ההליכים מהווה גורם מדרבן ומוטיבציוני לשימור הישגי הטיפול עד כה. נוכח כך, קיבלתי את בקשת שירות המבחן כי עם מעברו של הנאשם להוסטל ישהה הנאשם "בתנאי המקום" ובהתאם לכך נדחה מועד הדיון.

30. בתסקיר משלים נוסף שהוגש ביום 29.10.19 עלה כי במהלך תקופת הדחייה המשיך הנאשם בתהליך הטיפולי בקהילת "אלפטאם" בטיבה. בתאריך 30.05.19 סיים הנאשם בהצלחה את התכנית הטיפולית והשתלב כמסגרת הוסטל ההמשך של הקהילה הטיפולית.

31. במשך כל התקופה ונכון למועד כתיבת התסקיר, הנאשם המשיך לעבוד בקביעות ובאופן יום-יומי בבית החולים

"מאיר" בכפר סבא בתפקידי ניקיון ואחזקה. בשעות אחר הצהריים הנאשם משולב בטיפולים פרטניים וקבוצתיים וכן משולב בתחזוקת המקום ובניהול חיי שגרה. כמו כן, הנאשם ממשיך לחזק את קשריו עם משפחתו, לקראת היציאה לחיים עצמאיים.

32. מגורמי הטיפול בהוסטל עלה כי הנאשם הינו "אדם חיובי, ממושמע ואחראי, אשר היטיב לנצל את שהותו בקהילה ללמידה ולשינוי".

33. בנוסף, כפי שעלה מגיליון רישומו הפלילי נכון ליום 27.10.19, לא נפתחו תיקים חדשים נגדו במהלך תקופת הדחייה.

34. לאור האמור ונוכח המגמה החיובית בה ממשיך הנאשם בתהליך הטיפול והשיקומי, המלצת שירות המבחן היא לאפשר את המשך שהייתו בהוסטל תוך דחיית הדיון בעניינו לתקופה נוספת. שירות המבחן מוצא כי יש בהימשכות ההליכים גורם מדרבן לשימור הישגי השיקום, בפרט בתקופה בה עתיד לסיים טיפול אינטנסיבי ולצאת לחיים עצמאיים.

35. בתסקיר משלים שהוגש ביום 01.01.20 עלה כי הנאשם סיים בהצלחה את התהליך הטיפולי במסגרת ההוסטל בו שהה. התרשמות הגורמים הטיפוליים כי מחמוד ביטא מוטיבציה חיובית להשתלבות בחיים הנורמטיביים, הביע אמון יחס לטיפול ועזר בו בצורה כנה ופתוחה. הנאשם מכיר באופן מעמיק בדפוסי חייו המכשילים, במטענים הרגשיים אשר צבר לאורך שנות התפתחותו, תוך הכרה במחירים שעליו לשאת כיום, בשל אורח חייו ההתמכרותי והעברייני בעבר. בהמלצת שירות המבחן, הנאשם הופנה למסגרת "של"מ- היחידה העירונית לטיפול בהתמכרויות" על מנת ליצור רצף של מענה טיפולי בתחום ההתמכרויות וליווי בהשתלבותו חזרה בחיים עצמאיים.

36. מגורמי הטיפול במסגרת "של"מ" נמסר כי הנאשם מוכר במסגרתם החל מיום 01.12.19 ומאז קיים בקביעות שיחות פרטניות עם עובדת סוציאלית מדי שבוע. כמו כן, חמש בדיקות לאיתור שריד סם נמצאו תקינות. להתרשמותם, הנאשם מבטא שאיפות נורמטיביות לחייו בתחום התעסוקה והלימודים ומבטא מוטיבציה להמשיך תהליך טיפולי ממושך במסגרת זו מבחן, ככל שיוטל עליו.

37. להמלצת שירות המבחן, יש להטיל ענישה מוחשית וחינוכית של תרומה לחברה, שיש בה העצמה אישית, בדמות צו שירות לתועלת הציבור, בהיקף של 400 שעות. בנוסף, הומלץ על ענישה שיקומית של צו מבחן למשך שנתיים. במהלכם, יעקוב שירות המבחן אחר טיפול ההמשך ואחר המשך הימנעותו משימוש בסמים. כל זאת, לצד עונש מותנה, כגורם הרתעה.

38. שירות המבחן הדגיש את האחריות והחרטה שמבטא הנאשם ביחס לעבירות ואת תפקודו התקין והנורמטיבי כיום, זאת לצד השתלבות בתעסוקה יציבה. לאור האמור וחרף חומרת העבירות, סבור שירות המבחן כי נכון יהיה להימנע מענישה מחמירה אלא לסיים את ההליך בכיוון שיקומי.

טיעוני המאשימה לעונש

39. בפתח הדיון, הגיש ב"כ המאשימה ראיות לעונש. הוגש גיליון עברו הפלילי של הנאשם. ממנו עולה כאמור בתסקירי שירות המבחן, כי הנאשם בעל 8 הרשעות, בעבירות אלימות, סמים, רכוש ותקיפת שוטרים. עולה עוד כי הנאשם שוחרר ממאסרו האחרון כשלושה חודשים עובר לביצוע העבירה בהליך דנא. עוד הגיש ב"כ המאשימה לעניין הנזק שגרם הנאשם בביצוע העבירה, את תמונותיו של המתלון.

40. ב"כ המאשימה עמד בטיעונו על הערכים המוגנים שנפגעו בגין ביצוע עבירת השוד על ידי הנאשם. שהם, הגנה על שלום וביטחון הציבור והגנה על גופו של אדם. כמו כן, הזכיר את הפגיעה בערך של כבוד האדם במקרה זה. ביקש לתת משקל לכך שהעבירה בוצעה במתלון ששהה בישראל לתקופה קצרה כתייר.

41. לעניין הענישה הנוהגת, הדגיש ב"כ המאשימה כי, "**מנעד הענישה בעבירת השוד הוא רחב**" (פרוטוקול הדיון מיום 8.1.20, עמוד 22, שורה 25). לדידו, נסיבות ביצוע העבירה על ידי הנאשם מציבות את העבירה לא ברף הנמוך של עבירות השוד. לביצוע העבירה קדם תכנון מראש מצד הנאשם, גם אם מדובר בתכנון בעקבות ההזדמנות שנוצרה לנאשם לבצע את העבירה. הנאשם עקב אחר המתלון, זיהה את מצבו וחיכה "**לשעת כושר**" (עמוד 22, שורה 27). ב"כ המאשימה הסביר כי מעשי העבירות בוצעו בשעת לילה מאוחרת, כאשר נוכחים במקום אנשים נוספים, ומכך הנאשם לא נרתע. בהתאם לעדות המתלון, וכעולה מהסרטונים של האירוע מושא כתב האישום, המתלון ניסה להגן על עצמו וקניינו מפני הנאשם. הנאשם מנגד החזיר למתלון מכות נמרצות, שגרמו לו חבלות משמעותיות. מכאן הדגיש ב"כ המאשימה שלא מדובר בהפעלת אלימות קלה, אלא מדובר באלימות משמעותית שגרמה לחבלות חמורות למתלון.

42. ב"כ המאשימה התייחס לאמור בתסקירי שירות המבחן בעניינו של הנאשם. הבהיר כי הנאשם "**מגיע אחרי כבדת דרך משמעותית...**" (עמוד 25, שורה 7). מהתסקירים עולה כי הנאשם החל לעבוד לפני חצי שנה בתחום האלומיניום. לשיטתו, הנאשם אינו נמצא ברציפות תעסוקתית בעלת משקל של ממש שמצדיקה להימנע מהטלת **עונש של עבודות שירות**. כמו כן, הטעים, שגם אם יש מקום לשיקולים לקולא, אין מקום לחריגה משמעותית ממתחם העונש שייקבע.

43. בסיכום טיעונו, הבהיר ב"כ המאשימה כי במקרה זה יש לבכר את שיקולי הגמול בענישה, נוכח הנחישות וההתמדה של הנאשם במהלך ביצוע העבירה. לשיטתו, מעשה העבירה בעל חומרה יתרה. מכאן ביקש לקבוע מתחם עונש בעניינו של הנאשם שנע בין 3 עד 6 שנות מאסר בפועל. לעניין העונש המתאים, בהתחשב בתהליך השיקומי שעבר הנאשם, גרס שניתן למקם את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם לו טען, ואף בחריגה קלה ממנו, לצד הטלת עליו מאסר על תנאי.

טיעוני הנאשם לעונש

44. הנאשם לא הגיש ראיות לעונש מטעמו. ב"כ הנאשם הבהיר כי אין חולק על החומרה הטמונה בעבירת השוד

ואף הסכים לטיעון כי עבירה זו "חמורה עוד יותר כאשר היא מופנית כלפי תייר" (עמוד 25, שורות 24-25).

45. עם זאת, לעניין הנסיבות של ביצוע העבירה על ידי הנאשם, טען ב"כ הנאשם כי מעובדות כתב האישום ומעדות המתלונן בבית המשפט, "היה די ברור שהנאשם לא התכוון לבצע שוד" (עמוד 27, שורה 9). הנאשם גנב את הטלפון הנייד של המתלונן, וזה בצדק ניגש אל הנאשם וניסה להחזיר אליו את הטלפון ואז השניים התעמתו. נטען כי הנאשם לא התכוון להפעיל אלימות במהלך האירוע.

46. ב"כ הנאשם הסביר כי הנאשם היה נתון במעצר של ממש, בתקופה של כחודשיים בתחילת ההליך נגדו, לאחר מכן הוא שוחרר לקהילה הטיפולית.

47. ב"כ הנאשם חזר על האמור בתסקירים שירות המבחן בעניינו של הנאשם, שלטעמו הוכנו לאחר עבודה מאומצת של שירות המבחן. מהתסקירים עולה כי לאחר שנתיים מביצוע העבירה, הנאשם עשה כברת דרך ארוכה בתהליך השיקומי, באפון יוצא דופן. הטעים כי הנאשם שינה את כיוון חייו השלילי. הנאשם לקח אחריות על מעשיו והביע צער על מה שגרם למתלונן כתוצאה מביצוע העבירה.

48. בסיכום טיעוניו, גרס ב"כ הנאשם כי במקרה זה יש לבכר את שיקולי השיקום על פני שיקולי הענישה האחרים, ולתת הזדמנות לנאשם לחזור למוטב. מכאן ביקש לחרוג ממתחם העונש שייקבע בעניינו של הנאשם, ולהטיל עליו עונש בדרך של שעות לתועלת הציבור, בהיקף נרחב, של 400 שעות. בתוך כך הוא הטעים כי הטלת עונש של מאסר בפועל על הנאשם, תאיין את התהליך השיקומי שהוא נמצא בו.

דברי הנאשם

49. בסוף הדיון ניתנה הזדמנות לנאשם להשמיע דברים. הנאשם הוסיף על טיעוניו בא כוחו, "אני מצטער על מה שעשיתי, לא הייתי בשליטה שלי. אני אומר תודה לכולם שעזרו לי. וזהו" (עמוד 28, שורות 27-28).

דין והכרעה

50. כידוע, לפי תיקון 113 לחוק, יש לקבוע את מתחם העונש לכל עבירה לפי העיקרון המנחה - הוא עיקרון ההלימה - יחס הולם בין חומרת העבירה בנסיבותיה ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג ומידת העונש שיוטל בגין העבירה (סעיפים 40ג(א), 40ט ו-40יב לחוק; ראו למשל: ע"פ 2918/13 **אחמד דבס נ' מדינת ישראל** (18.7.13); ע"פ 8641/12 **מוחמד סעד נ' מדינת ישראל** (5.8.13)). לאחר מכן, יש לגזור את עונשו של הנאשם, בתוך מתחם העונש ההולם שייקבע - תוך התייחסות לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה (סעיף 40יא לחוק). זאת, אגב אפשרות לסטות מהמתחם, לקולא או לחומרא, בנסיבות שהוגדרו בחוק (סעיפים 40ד ו-40ה לחוק).

מתחם העונש ההולם

51. עבירת השוד בנסיבות מחמירות, בה הורשע הנאשם, היא עבירה חמורה באשר היא פוגעת הן בערך החברתי המוגן של שלום גופו ונפשו של האדם והן בערך החברתי המוגן של שלמות רכושו. השילוב של נטילת רכושו של אדם ללא הסכמתו, תוך שלילת כוח הרצון שלו באמצעים אלימים, היא שמקנה לעבירת השוד בנסיבות מחמירות את חומרתה הרבה. זה המקום להדגיש: לעבירה השוד ישנן שתי חלופות. העונש הקבוע לצד החלופה שבסעיף 402(א) לחוק הוא - 14 שנות מאסר. העבירה בה הודה והורשע הנאשם היא לפי סעיף 402(ב) לחוק, שהיא החלופה החמורה יותר של עבירת השוד, שכללה במקרה הזה שימוש באלימות כלפי גופו של הנשדד, והוענש הקבוע בצידה הוא - 20 שנות מאסר.

52. עבירת השוד טומנת בחובה קשת רחבה של מעשים, מהם מאוד חמורים - כגון שוד בנק בהיקף גדול תוך שימוש באלימות או באיומים ברמה קיצונית, ומהם פחות חמורים - כגון שוד של טלפון סלולארי תוך שימוש באלימות שאיננה ברמת חומרה עליונה. ואולם, בפסיקה הודגש כי אין להקל ראש גם באותם מעשי שוד שאינם בדרגת חומרה עליונה. נפסק כי: **"ככלל עבירות שוד דינן מאסר בפועל, והטעמים לכך ברורים - הצורך בהרתעה ובגמול, וגם בהרחקת עבריין מן החברה לתקופה מתאימה..."** (ע"פ 3219/09 פיראס חביבי נ' מדינת ישראל (7.7.09)). עוד נפסק כי: **"עבירות של שוד על דרך תקיפה ברחוב פוגעות לא רק בקורבן, אלא בתחושת הביטחון האזרחית הכללית. אחת הציפיות הראשונות של אנשים היוצאים מביתם לרחובות העיר היא היכולת להתנהל בביטחון וללא אימה, ולא כל שכן בסביבה היומיומית והמוכרת"** (ע"פ 6862/13 ראיד חג'אזי נ' מדינת ישראל (7.7.2014)), (להלן - "עניין חג'אזי").

53. באשר לביצוע עבירת השוד במטרה ליטול מהקרבן את הטלפון הנייד, כמו שביצע בין השאר הנאשם בענייננו, נקבע:

"למרבה הצער, הפכו, בתקופה האחרונה, מעשי השוד ובעיקר ככל שמדובר בשוד של מכשירים סלולאריים יקרי ערך, לתופעה שניתן להגדירה כ"מכת מדינה", כאשר חדשות לבקרים מדווחים אנו על תקיפה של קורבנות חסרי הגנה, על-ידי שודדים אלימים וחסרי מעצורים, המבקשים לשדוד את רכושם ולזכות ברווח כספי קל וזמין (ראו, לעניין זה, דברי חברתי, המשנה לנשיא מ' נאור בע"פ 6378/11 בסול נ' מדינת ישראל (31.7.2012)[פורסם בנבו]). מעבר להיבט הכספי והכלכלי של התופעה, יש ליתן את הדעת לפגיעות הפיזיות, ולא פחות חמור מכך, לפגיעות הנפשיות הנגרמות לקורבנות העבירה, בצד הפגיעה בשלומם ובביטחונם של הציבור בכללותו" (ע"פ 588/13 פלוני נ' מדינת ישראל (27.8.13)).

54. בפסיקה הוטעם, כי **"מעשי שוד מסוג זה טומנים בחובם חומרה ייחודית לאור פגיעותם של קורבנותיהם, אשר מותקפים לרוב בהולכם ברחוב לתומם, ולנוכח מרכזיותם של המכשירים מושאי השוד בחייו של האדם"** (ע"פ 6766/16 טרביה חודיפא נ' מדינת ישראל (8.3.17)).

55. עם זאת, וכאמור, מעשי השוד שונים זה מזה במידת חומרתם בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה ומקרה. עמד על כך כבוד השופט רובינשטיין, במסגרת ע"פ 4841/13 **עומר ספי נ' מדינת ישראל** (6.2.14), בצינו כדלקמן:

"באשר לקביעת מתחם העונש ההולם - כנודע, לובשת עבירת השוד פנים וצורות רבות וקביעת מתחמי הענישה ההולמים בגינה מגוונת; אך פטור בלא כלום אי אפשר (בבלי, חולין כז ע"ב), ואת המסגרת קבע כמובן המחוקק בקביעת 'תג העונש' לעבירה זו - אין זה דיונה של עבירה שנעברה תוך פגיעה פיסיית אלימה לעבירה שבוצעה על דרך הפחדה בלבד; אין זה דיונה של עבירה שנעברה לאחר תכנון והכנה מוקדמים לעבירה אקראית-ספונטנית; אין זה דיונה של עבירה שנעברה בחבורה לדיונה של עבירת אדם יחיד; אין זה דיונה של עבירה שנעשתה תוך שימוש בנשק, חם או קר, לעבירה שנעשתה ללא שימוש בנשק; אין זה דיונה של עבירה חד פעמית למסכת שיטתית של עבירות..."

56. אכן, **"קיימת קשת רחבה של מעשי שוד אפשריים הנבדלים זה מזה בנסיבותיהם ובמדרג חומרתם. מידת הפגיעה בערכים החברתיים, וכך גם מדיניות הענישה הנוהגת, תלויים, אפוא, בנסיבותיו הקונקרטיים של מעשה השוד וחומרתו"** (עניין יחיא לעיל),

57. בענייננו, מידת הפגיעה של הנאשם בביטחונו, ברכושו ובקניינו של המתלונן היא קשה. אולם, מבלי להמעיט בנזקים שנגרמו למתלונן, בשום לב לקשת הרחבה למעשי עבירות השוד, מידת הפגיעה של הנאשם במקרה הזה בערכים אלו אינה ברף העליון של עבירת השוד. כפי שאתייחס להלן.

58. לעניין הענישה הנוהגת, הפנה בא כוח המאשימה בגדר טיעוניו בין השאר לפסיקה הבאה. ע"פ 6453/14 **דמטרי קלימנקו נ' מדינת ישראל** (28.1.15), המערער שם רץ לכיוון המתלוננת, מאבטחת בעיסוקה, ודחף אותה. המתלוננת נאבקה במערער והוא הפיל אותה ארצה ותלש את שרשרת הזהב שהייתה על צווארה ונטל את הטלפון של המתלוננת. המערער הכה את המתלוננת במשך דקות ארוכות, כשהיא שכבה על גבה על הרצפה וניסתה להתגונן, עד להתערבות עוברי אורח שהרחיקו את המערער והקימו את המתלוננת על רגליה. כתוצאה מהתקיפה נגרמו למתלוננת שריטות ממשיות בצווארה, בידה וחבלות בגופה והיא נזקקה לטיפול רפואי. המערער ברח אך נלכד אחר כך על ידי המשטרה. לאחר ששמע ראיות, בית המשפט המחוזי הרשיע את המערער בעבירת ניסיון לשוד בנוגע לשרשרת וכן בעבירת תקיפה הגורמת חבלה ממשית, ומצא לזכות את המערער מעבירת שוד מושלמת. בהמשך לכך גזר בית המשפט המחוזי על המערער 30 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה ותשלום פיצויים למתלוננת. בית המשפט העליון דחה את הערעור על קולת העונש, ועמד על חומרת עבירת השוד והתייחס שבמקרה הקונקרטי: **"מדובר אמנם בניסיון שוד שבוצע, ככל הנראה, באופן ספונטני וללא שימוש בנשק, אולם האירוע כלל גם אלימות משמעותית - בניגוד למקרים בפרשת ח'גאזי ויחיא. כמו כן, בענייננו הורשע המערער, עקב האלימות הרבה, גם בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה ממשית. בנוסף, בפרשת יחיא לא היה למערער עבר פלילי והוא שיתף פעולה עם המשטרה, הודה, הביע חרטה והחזיר את הגזלה - כל אלה לא התקיימו בענייננו"** (שם, פסקה 18 לפסק הדין). בית המשפט העליון קבע כי מתחם העונש שנקבע על ידי בית המשפט קמא (2-5 שנות מאסר בפועל), אינו חורג

ממתחם העונש ההולם והותיר את העונש שנגזר על המערער על מכנו. מהטעמים המצוטטים מקביעת בית המשפט העליון, לא מצאתי שמקרה זה דומה לעניינינו, שכן שם המערער הורשע בעבירה חמורה נוספת של תקיפה שגורמת חבלה של ממש. בעניינינו הנאשם לא הורשע בעבירה נוספת זולת עבירת השוד, וכפי שניווכח להלן, בעניינינו מתקיימים נסיבות לקולא שלא התקיימו שם.

59. בע"פ 936/14 **אמבסגר אברהם נ' מדינת ישראל** (31.8.14), דחה בית המשפט העליון ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי, במסגרתו הושת על המערער, לאחר ניהול הליך הוכחות, עונש מאסר של 20 חודשים לריצוי בפועל. עונש זה הוטל על המערער בגין ביצועה של עבירת השוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402(ב) לחוק. עובדות מקרה זה לימדו, כי באישון לילה, בעוד המתלונן משוחח בטלפון נייד שהיה ברשותו. הגיח המערער מאחורי המתלונן, כשהוא מלווה בשלושה אחרים והכהו בצד פניו באמצעות אגרוף. בעקבות התקיפה, נפל המתלונן ארצה והטלפון הנייד נשטט מידי. או אז, שדד המערער את המתלונן: **"בכך שנטל את הטלפון הנייד והעבירו לאחד האחרים"**. בהמשך שדד המערער את המתלונן, בעודו מוטל על הארץ: **"בכך שניסה לחנוק את המתלונן בצווארו באמצעות שרשרת שענד, אליה היה מחובר צרור מפתחות... ולאחר מכן תלש את השרשרת מצוואר המתלונן"**. בתגובה לאלימות המתוארת שהופנתה כלפיו, המתלונן צעק, דחף את המערער והחל להימלט מפני המערער והאחרים, תוך שהמערער המשיך לדלוך אחריו לאורך כ-100 מטרים נוספים.

60. ע"פ 452/14 **ניסים דבוש נ' מדינת ישראל** (3.4.14), דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם אשר הורשע על פי הודאתו בעבירת שוד לפי סעיף 402(א) לחוק. לפי עובדות המקרה, הנאשם הבחין באופנוע גנוב והחליט להשתמש בו לביצוע שוד. לשם כך הצטייד בביגוד חלופי, קסדה ואקדח צעצוע. הנאשם רכב על האופנוע והגיע לתחנת דלק בשעת לילה, וכשניגש אליו המתדלק, שלף את אקדח הצעצוע, הצמידו לראשו ואמר לו **"זה שוד, תוציא את כל הכסף שיש לך"**. המתדלק מסר לנאשם את נרתיקו שהחיל כסף מזומן, כרטיס מתדלק, כרטיס הנחה ואת הטלפון הנייד שלו. בהמשך לכך דרש הנאשם מהמתדלק לפתוח את משרד התחנה, המתדלק עשה כן ומסר לנאשם סכום כסף נוסף. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הנע בין שנה עד 3 שנות מאסר והחליט לחרוג ממתחם העונש לקולא. זאת בין השאר לאור כך שהנאשם צעיר כבן 18, סיים טיפול בקהילה טיפולית לגמילה ושירות המבחן בא בענייניו בהמלצה שיקומית. במצב דברים זה, על הנאשם הוטל עונש של 6 חודשי עבודות שירות וצו מבחן.

61. כמו כן, עיינתי בפסיקה אליה הפנה ב"כ הנאשם בגדר טיעוניו, וראיתי לציין מתוכה את פסקי הדין הבאים. בע"פ 7353/18 **רון חדד נ' מדינת ישראל** (1.5.19), המערער הורשע על יסוד הודאתו בביצוע עבירה של דרישת נכס באיומים (בכוח), לפי סעיף 404 לחוק. לפי עובדות כתב האישום המתוקן, המתלוננת הלכה ברחוב כשהיא משוחחת בטלפון הנייד שלה. המערער הבחין במתלוננת והחליט לגנוב את הטלפון שבו היא החזיקה. המערער הלך אחר המתלוננת ברחוב, ומשהתקרב אליה החל לרוץ לכיוונה. בהגיעו אליה, הושיט המערער את ידו לעבר המתלוננת כדי לקחת את הטלפון; המתלוננת התנגדה כשהצמידה את הטלפון לגופה. על מנת לקחת ממנה את הטלפון, המערער אחז במתלוננת בשתי ידיו וניער אותה בחוזקה. משהבחינה המתלוננת כי המערער מעוניין בטלפון, השליכה אותו לרצפה והמערער לקח אותו. בית המשפט המחוזי, בבואו לגזור את דינו של הנאשם, קבע מתחם עונש שנע בין 12 עד 28 חודשי מאסר בפועל. לשם קביעת העונש המתאים, התחשב בית

המשפט בשיקולים לחומרא. בין השאר התחשב בעברו הפלילי של המערער שכלל 5 הרשעות קודמות ושני עונשי מאסר שריצה בעבר. עם זאת, בית המשפט מצא לסטות לקולא ממתחם העונש ההולם שקבע, מחמת שיקולי שיקום בעניינו של המערער ובכך העמיד את עונשו המתאים של המערער על 5 חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות, לצד מאסר על תנאי ופיצי למתלוננת. בעשותו כן, בית המשפט לא קיבל את המלצת שירות המבחן שהמליץ להטיל על המערער עונש בדרך של שעות לתועלת הציבור. בערעור על חומרת העונש בבית המשפט העליון, הוגש תסקיר משלים של שירות המבחן בעניין המערער שהיה חיובי ובא בהמלצה להמיר את העונש של המאסר בעבודת שירות שהוטל על המערער, לעונש של 300 שעות לתועלת הציבור. בית המשפט העליון הדגיש במהלך הדיון בערעור כי מתחם הוענש קבע בית המשפט המחוזי במקרה זה "הוא ראוי" (שם, פסקה 10). אולם, הוא הוסיף שנוכח הדרך השיקומית שעשה הנאשם, יש הצדקה להקלה נוספת בעונשו. נוכח עמדה זו של בית המשפט העליון, הסכימה המדינה להצעה לקבל את הערעור ולהקל בעונש שנגזר על המערער ולהמירו בשעות לתועלת הציבור. ודוק, הגם שהנסיבות המקרה הנדון דומות במקצת למקרה שלפניי, אין הנדון דומה לראיה. עבירת השוד בה הורשע המערער בעניינו, היא חמורה באופן משמעותי מהעבירה בה הורשע המערער במקרה הנדון, ולו מההבדל בעונש הקבוע לצד כל עבירה (ראו בחוק).

62. ע"פ 5611/16 **נועם סלב נ' מדינת ישראל** (14.9.17), המערער שם, היה בגיר צעיר, הורשע בהתאם להודאתו, בקשירת קשר לפשע ובניסיון שוד של סניפים של בנק הדואר לפי סעיף 403 סיפא לחוק. המערער ביצע את העבירות בצוותא עם אחרים, באמצעות אקדח דמה וחפץ חד. המערער שולב בשיקום. אולם, מספר ימים בטרם נגזר דינו, התרחשה התדרדרות במצבו הנפשי והוא אושפז במחלקה פסיכיאטרית ובהמשך שוחרר למסגרת מתאימה במרכז לבריאות הנפש. בתסקירי שירות המבחן בעניינו של המערער הובא כי המערער אינו מאופיין בקווי אישיות עברייניים מבוססים. דגימות שנתן שמסר נקיות וההערכה היא שכליאתו תפגע בהתקדמות שהושגה. בית המשפט המחוזי, לאחר ששקל את השיקולים הדרושים, קבע מתחם עונש שנע בין 12 עד 36 חודשי מאסר בפועל. בקביעתו העונש המתאים, מצא בית המשפט שבענין המערער מתקיימים מספר שיקולים לקולא ומשכך הוא מקם את עונשו של המערער בתחתית המתחם אותו קבע, לאמור, 12 חודשי מאסר בפועל. בערעור על חומרת העונש, בית המשפט העליון התרשם שבאותה נקודת זמן כי קיים פוטנציאל משמעותי לשיקומו של המערער, שמצדיק חריגה לקולא ממתחם העונש. זאת בשים לב גם לגילו של המערער, לעברו הנקי ולכך שהתמיד למעלה משנה בטיפול פסיכיאטרי ואף שולב בתעסוקה. בעיקר, בית המשפט נתן משקל שמאסר בפועל יפגע בתהליך השיקומי של המערער. אשר על כן, העמיד בית המשפט העליון את עונשו על המערער על 6 חודשי עבודות שירות וצו מבחן לתקופה של שנה.

63. בת"פ 10455-06-14 **מדינת ישראל נ' גבריאל אלמנך** (25.10.15), שם הנאשם הורשע, על-פי הודאתו, בביצוע עבירה של שוד לפי סעיף 402(א) לחוק. עובדות מקרה זה לימדו, כי הנאשם הגיח מאחורי המתלוננת, כאשר הייתה בדרכה חזרה מעבודתה לביתה ומשך בחוזקה את התיק השייך לה מידה. המתלוננת הידקה אחיזתה בתיק על מנת למנוע מהנאשם לחטוף אותו ממנה, אך הנאשם המשיך למשוך בחוזקה את התיק עד שתלש אותו מידה של המתלוננת וברח מהמקום. כתוצאה ממעשי הנאשם נגרמו למתלוננת כאבים בידה השמאלית ושבר באחת מציפורני ידה. תיקה של המתלוננת כלל ארנק ובו תעודות זהות, כרטיסי אשראי, סך של 85 ₪ במזומן, 2 זוגות משקפיים, אייפוד עם כיסוי לבן, דיסק און-קי, מפתחות, מטען לפלאפון וחפצים אישיים. בגזר הדין, ציין בית המשפט כי הנאשם היה נתון באשפוז פסיכיאטרי, עבר תהליך טיפולי בהתמכרות לתרופות

ולאלכוהול. המלצת שירות המבחן הייתה חיובית. מהטעמים האמורים, קבע בית המשפט מתחם עונש שנע בין 6 עד 24 חודשי מאסר בפועל. בגזירת עונשו המתאים של הנאשם, מצא בית המשפט כי קיים סיכוי משמעותי שהנאשם ישתקם, ולאור נסיבותיו האישיות של הנאשם, לרבות היעדר עבר פלילי, בית המשפט סטה ממתחם העונש שקבע, ואימץ את המלצת שירות המבחן בהטילו על הנאשם צו פיקוח, לצד פיצוי לנפגעת העבירה.

64. בנוסף, ניתן ללמוד על הענישה הנוהגת, מהפסיקה הנוספת הבאה. בע"פ 772/13 **איברהים יחיא נ' מדינת ישראל** (29.6.14), (להלן - "**עניין יחיא**"), נדון מקרה של נאשם אשר ניהל שיחה עם אישה בגן ציבורי ותוך כדי השיחה נטל את התיק שלה ונמלט מהמקום. האישה החלה לדלוק אחריו, ולאחר מספר שניות הצליחה להשיגו. בשלב זה הנאשם חסם את פיה כדי להשתיקה, אחז בידה בכוח והפילה לארץ, ולאחר מכן נמלט כשהתיק בחזקתו. כתוצאה מהאירוע נשרטה המתלוננת בפניה ונגרם לה שטף דם קל בידה. בית המשפט המחוזי הרשיע את המערער, על יסוד הודאתו, בעבירת שוד לפי סעיף 402(א) לחוק. בבואו לגזור את דינו של המערער, קבע בית המשפט מתחם עונש שנע בין 3 עד 6 שנות מאסר בפועל וגזר על הנאשם מתוך המתחם 4 שנות מאסר בפועל. ערעור המערער על חומרת העונש לבית המשפט העליון התקבל. נקבע כי מתחם העונש שנקבע על ידי בית המשפט המחוזי אינו תואם את נסיבות ביצוע העבירה, ואינו מתיישב עם מדיניות הענישה הנוהגת. בית המשפט הטעים, כי בשעה שהשוד התבטא באירוע ספונטני וחד פעמי שנלווית לו דרגת אלימות נמוכה, תוך שלנפגע העבירה לא נגרמו נזקים או נגרמו נזקים שאינם חמורים, והשוד לא כלל שימוש בנשק, ראוי לקבוע מתחם עונש שנע בין מספר חודשי מאסר בפועל עד 28 חודשי מאסר בפועל (שם, פסקה 11). אותו נאשם הורשע גם בעבירה של שהייה בלתי חוקית בישראל ונקבע לגביה מתחם נפרד הנע בין מאסר בעבודות שירות ועד ששה חודשי מאסר בפועל. לבסוף העמיד בית המשפט העליון את עונשו הכולל של הנאשם בגין שתי העבירות על 24 חודשי מאסר בפועל ומאסר על תנאי.

65. בעניין **חג'אזי לעיל**, הנאשם שם יצא מחנות מרכול בירושלים בשעת לילה מאוחרת. החל ללכת אחר המתלונן, מהגר עבודה, שענד על צווארו שרשרת זהב יקרה בשווי של כ-2,000 דולר. הנאשם ניגש אל המתלונן, תלש בכוח את שרשרת הזהב מצווארו וברח מן המקום. המתלונן נחבל בצווארו. לאחר שמיעת ראיות, הנאשם הורשע במעשה שוד, עבירה לפי סעיף 402(א) לחוק. בית המשפט המחוזי העמיד את מתחם העונש ההולם בין 2 עד 5 שנות מאסר, תוך שנתן את דעתו מחד גיסא, לעברו המכביד של הנאשם ומאידך גיסא, לנסיבות חייו האישיות של הנאשם והמעצר הממושך שבו היה נתון. בסופו של יום, גזר בית המשפט המחוזי על הנאשם 40 חודשי מאסר ומאסר על תנאי. בית המשפט העליון קיבל את ערעור הנאשם על חומרת העונש. בית המשפט חזר והטעים כי יש לקבוע מתחם עונש הולם בעבירת השוד, בשים לב לפסיקה המנחה כפי שזו עוצבה בעניין יחיא לעיל. זאת, כאשר השוד התבטא: "**באירוע ספונטני וחד פעמי שנלווית לו דרגת אלימות נמוכה ואינו כולל שימוש בנשק...**" (פסקה 10 לפסק הדין). מכאן, מצא בית המשפט העליון, בדעת רוב, להתערב בגזר דינו של בית המשפט המחוזי וקבע מתחם עונש בהתאם למדיניות שהתווה בעניין יחיא, מתחם שנע בין 6 עד 28 חודשי מאסר. בגזירת העונש המתאים, בית המשפט נתן דעתו לעברו המכביד של המערער, שכלל 8 הרשעות קודמות, ובהתאם העמיד את עונשו המתאים של הנאשם על 28 חודשי מאסר בפועל, ברף הגבוה של מתחם העונש ההולם שקבע.

66. בע"פ 2849/13 **מדינת ישראל נ' טייצאו טנבה** (13.8.13), בית המשפט המחוזי הרשיע את הנאשם על פי

הודאתו בעבירה של שוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402(ב) בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין, פציעה בנסיבות מחמירות ושידול להטרדת עד. הנאשם, ביחד עם שלושה אחרים, הגיעו לתחנת דלק כשהם מצוידים בחפץ חד, היכו את המתלונן על רקע סכסוך קודם עם אחיו של הנאשם, ושדדו ממנו ארנק ובו 200 ₪, וכן טלפון נייד, תוך שפצעו את המתלונן. בית המשפט המחוזי, קבע מתחם שנע שבין 6 עד 50 חודשי מאסר. בגזירת העונש המתאים, שקל בית המשפט את גילו של הנאשם, שהיה צעיר ולא היה לחובתו עבר פלילי משמעותי (מלבד הרשעה בודדת בהיותו קטן, בעבירה של הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו). בנוסף, בית המשפט העניק משקל ממשי לסיכויי השיקום של הנאשם נוכח ההמלצה החיובית של שירות המבחן בעניינו ובסופו של דבר, גזר על הנאשם 6 חודשי עבודות שירות, מאסר מותנה ותשלום פיצוי למתלונן. בית המשפט העליון דחה את ערעור המדינה על קולת העונש, תוך שקבע כי בנסיבות המקרה ולאור השיקולים לקולא ששקל בית המשפט המחוזי, מתחם העונש והעונש שנגזר מתוכו, אינם חורגים.

67. אשר לנסיבות ביצוע העבירה במקרה דנן. מעובדות כתב האישום עולה, כי הנאשם הבחין במתלונן הולך לתומו ברחוב. הנאשם ניגש אל המתלונן, נטל ממנו את הטלפון, לאחר מכן, נטל את הארנק שהיה בכיסו של המתלונן, תוך שימוש באלימות כלפי גופו של המתלונן. מעשה העבירה נמשך לאורך פרק זמן לא קצר, בו הנאשם הפגין תעוזה ונחישות להשלים את העבירה. כל זה כדי להשיג רווח קל.

68. לטענת ב"כ הנאשם, הנאשם לא התכוון במהלך ביצוע העבירה להשתמש באלימות והוא עשה כן לאור ניסיונו של המתלונן להחזיר את רכושו. טענה זו דינה להידחות. הנאשם הודה והורשע כאמור בעבירת השוד לפי סעיף 402(ב), שאחד מיסודותיה, שימוש באלימות כלפי גופו של הנשדד. גם מעובדות כתב האישום עולה כי הנאשם השתמש באלימות כלפי המתלונן, בדרכים שונות, ומנע ממנו להתנגד לביצוע השוד. כך שבשלב הזה אין משקל לשאלה מה הייתה כוונת הנאשם. יחד עם זאת, אינני סבור כי הנאשם השתמש באלימות חמורה כלפי המתלונן. נקבע, **"אין דינה של עבירת רכוש שבביצועה מעורבת אלימות קלה כדינה של עבירת רכוש שבמהלכה מופעלת אלימות קשה כלפי נפגע העבירה"** (ע"פ 5535/12 אנגסום כאברי נ' מדינת ישראל (1.5.13)).

69. בכתב האישום לא נטען כי לביצוע העבירה על ידי הנאשם קדם תכנון מראש. הנאשם פגש במתלונן במקרה ברחוב, "וחשב" לבצע את השוד. מדובר בשוד ספונטני. עם זאת, בהקשר זה יש להזכיר כאמור את הנחישות של הנאשם בביצוע העבירה. במהלך האירוע הנאשם היה ממוקד מטרה ליטול מהמתלונן את חפציו, והיה נחוש דיו כדי למנוע מהמתלונן להחזיר אותם.

70. לנאשם חלק מלא בביצוע העבירה, והוא לא היה מושפע כלל על ידי אחר בביצועה.

71. הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה לא היה מאוד משמעותי והוא היה מוגבל. ביצוע העבירה לא כלל שימוש בנשק. הנאשם לא השתמש בכלי פוגעני הגם שהאירוע נמשך פרק זמן מה. עם זאת, הנאשם הכה את המתלונן. סטר וחבט בחלקי גופו. בכתב האישום צוין כי השימוש באלימות על ידו גרם למתלונן חבלות בדמות מכאובים, אדומים על פניו וחזהו, חתכים במצחו והמטומה בעין שמאל. עיון בתמונותיו של המתלונן מראה כי אכן נגרם לו נזק. אולם, ומבלי להקל ראש בכך, נזק הגוף שנגרם למתלונן אינו מאוד

משמעותי, ולכך יש ליתן את המשקל המתאים. כמו כן, בביצוע העבירה הנאשם נטל את הטלפון הנייד ואת הארנק של המתלונן, ממנו הוא לקח את כספו של המתלונן.

72. הסיבה שהביאה את הנאשם לביצוע העבירה היא כאמור רצונו להשיג רווח קל. שירות המבחן ציין בנקודה זו בתסקירים שערך, כי ביצוע העבירה על ידי הנאשם היה על רקע התמכרותו לסמים.

73. בקביעת מתחם העונש, יש לתת יחס הולם בין חומרת העבירה לנסיבותיה לבין מתחם העונש שייקבע. זאת יש לעשות בהתחשב בענישה הנוהגת במקרים דומים עליה עמדתי לעיל. לטעמי, עניינו דומה למקרים שנדונו **בעניין יחיא ובעניין חגאזי** לעיל, בשינויים המתחייבים להלן. כאמור, בית המשפט העליון, קבע בעניינים אלה, כי מתחם העונש הראוי הוא 6 עד 28 חודשי מאסר בפועל, כאשר עבירת השוד התבטאה, **"באירוע ספונטני וחד פעמי שנלווית לו דרגת אלימות נמוכה ואינו כולל שימוש בנשק..." (עניין חג'אזי)**. עם זאת, יש לשים לב, כי בניגוד לעניינים אלה, במקרה שלפני העבירה בה הודה והרשע הנאשם כאמור היא החלופה החמורה של עבירת השוד (402ב לחוק). **בעניין יחיא**, הדגיש בית המשפט העליון כי: **"הדעת נותנת, כי כאשר מדובר בעבירת שוד לפי סעיף 402(א), ללא קיומן של נסיבות מחמירות כאמור בסעיף 402(ב), מתחם הענישה, המבטא קביעה נורמטיבית ביחס למעשה בו מדובר, יהיה פחות חמור"**. בהתחשב בכך, ונוכח מידת הפגיעה של הנאשם בערכים המוגנים ונוכח נסיבות ביצוע העבירה - אני קובע כי מתחם העונש בעניין העבירה שביצע הנאשם, נע בין 9 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות, לבין 30 חודשי מאסר בפועל.

העונש המתאים

74. במקרה שלפניי, ב"כ הנאשם טען כי יש לסטות ממתחם העונש ההולם, מחמת שיקום הנאשם או מחמת הסיכויים שישתקם. מנגד, ב"כ המאשימה טען כי אין מקום לסטות מהמתחם, ובתוך כך הדגיש כי ביצוע העבירה על ידי הנאשם היה בעל חומרה יתרה שמקשה על סטייה כאמור.

75. סעיף 40ד(א) לחוק קובע כי בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם שקבע אם מצא כי **"הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם"**. סעיף זה, **"מקנה את עמדת המחוקק לפיה, במקרים המתאימים לכך, יש ליתן מעמד בכורה לשיקול השיקומי על-פני העיקרון המנחה בענישה, הוא עיקרון ההלימה"** (ע"פ 9147/17 חודיפה אבו עביד נ' מדינת ישראל (20.9.18)). נקבע כי נדרשות, **"עובדות וראיות ממשיות התומכות בסיכויי השיקום של הנאשם, ובראשם תסקיר שירות המבחן, וכי אין די בהעלאת טענות בעלמא בעניין זה"** (ע"פ 4678/18 פבל אנופרייב נ' מדינת ישראל (23.1.19)). עם זאת, הודגש בפסיקה כי יש להשתמש בסעיף זה בזירות המתחייבת. שיקולי ההלימה אינם מתפוגגים מאליהם גם כאשר חלים שיקולי השיקום (ע"פ 6637/17 אליזבת קרנדל נ' מדינת ישראל (18.4.18)). ברם, נקבע שם כי אם קיים חשש לפיו הטלת מאסר בפועל על הנאשם, עשויה לאיין את התהליך השיקומי בו הוא מצוי או לפגוע בו באופן ניכר, יש להעדיף את שיקולי השיקום על פני השיקולים האחרים העומדים בבסיס ההרתעה.

76. כטענת ב"כ המאשימה, סעיף 40ד(ב), מטיל מגבלה מסוימת על הסמכות האמורה, בקובעו כי בית המשפט

לא יעשה כן, אם היו מעשה העבירה ומידת אשמו של הנאשם בעלי חומרה יתרה, אלא בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן, ולאחר שבית המשפט שוכנע שהן גוברות על עיקרון ההלימה, והוא פירט זאת בגזר הדין. בית המשפט העליון ציין: **"טרם גיבש בפסיקתו אמות מידה כוללות ומחייבות הקובעות באלו מקרים ישנה 'חומרה יתרה' לעניין סעיף 40(ב) לחוק, מעבר לקביעות שהיו ממוקדות לסוג מסוים של עבירות (ראו למשל בהקשר של עבירות מין...)"** (ע"פ 6637/17 אליזבת קרנדל נ' מדינת ישראל (18.4.18)). אינני סבור שמגבלה זו מתקיימת בענייננו. כאמור לעיל בנסיבות שקשורות בביצוע העבירה. מעשה העבירה של הנאשם לא כלל אלימות חמורה כלפי המתלונן, לא כלל שימוש בנשק, ולא נגרמו נזקים משמעותיים למתלונן והעבירה בה הורשע הנאשם כשלעצמה, אינה מסוג העבירות שטומנת בחובה חומרה יתרה. למותר לציין, כי בפסיקה נקבע בהקשר של עבירת השוד, שיש לחשב חומרה יתרה במיוחד ובין השאר בשעה שהשוד מבוצע כלפי קשישים או כלפי חסרי ישע (ראו והשוו: ע"פ 5750/16 מדינת ישראל נ' ג'מאל חשאן (23.4.17); ע"פ 3307/08 מדינת ישראל נ' מנסור טועמי (4.3.09)). נסיבות כאלו אינן מתקיימות בענייננו.

77. תסקירי שירות המבחן בעניינינו מפרטים בהרחבה ובזהירות את כבדת הדרך השיקומית שעבר הנאשם. כעולה מאלה, האופק השיקומי של הנאשם נמשך כשנתיים, מאז תחילת ההליך נגדו. האחרון נרתם לתכניות הטיפול השונות שיועדו עבורו ודומה כי הוא חזר למוטב. הנאשם עלה במאמץ על דרך הישר. הנאשם סבל לאורך חייו מהתמכרות לסמים. שירות המבחן התרשם כי ביצוע העבירות היה על רקע זה. הנאשם גם כאן הוכיח את עצמו, ושירות המבחן ציין באורח חד משמעי, כי הנאשם נגמל מהשימוש בסמים. מכאן שהצליח בהליך השיקום ושירות המבחן בא בהמלצה להטיל על הנאשם עונש בדרך של שעות לתועלת הציבור.

78. לכך יש להוסיף, כי הנאשם הודה בביצוע העבירה. ודוקו, המתלונן העיד בטרם הודה הנאשם במיוחס לו במסגרת הסדר טיעון, אולם הוא העיד במתכונת של עדות מוקדמת לבקשת המאשימה, ולא בגין סיבה שתלויה בנאשם. מכאן יש לתת לנסיבה זו לקולא את מלוא המשקל הדרוש. בתסקירי שירות המבחן צוין כי הנאשם לקח אחריות על ביצוע העבירה. הוא הביע חרטה על מעשיו והביע אמפתיה ביחס למתלונן. ניתן ללמוד זאת גם מדבריו האחרונים של הנאשם.

79. בנוסף, כעולה מהתסקירים, נסיבות חייו של הנאשם לא היו קלות. הובא כי הנאשם איבד את הוריו בגיל צעיר, וכי אובדן אמו השפיע משמעותית על חייו. בנוסף, הובהר כי המשפחה סבלה מקשיים כלכליים. הנאשם היה מכור לסמים ובמסגרת התהליך הטיפולי, הוא נגמל משימוש בסמים. נטען כי במסגרת הליך זה הנאשם היה במעצר של ממש במשך כחודשיים.

80. יחד עם זאת, הנאשם בעל עבר פלילי עשיר (8 הרשעות קודמות). הרשעות אלו היו בעבירות בתחומי האלימות, סמים, רכוש ותקיפת שוטרים. הנאשם ריצה בעבר 3 עונשי מאסר בפועל. הרשעתו האחרונה של הנאשם, כעולה מגיליון הרשעותיו, הייתה ביום 24.7.17. בנסיבות אלו, נהיר כי ביצוע העבירה על ידי הנאשם לא היה בגדר מעידה חד פעמית מצדו שהובילה להסתבכות עם החוק. עם זאת, מאז תחילת הליך זה נגדו, הנאשם לא היה מעורב בפלילים, ודומה כי הוא חזר למוטב.

81. בהתחשב בכל האמור, יוצא כי קיימים שיקולים כבדי משקל שמצדיקים הקלה משמעותית בעונש שיש לגזור על הנאשם, בראשם תסקירי שירות המבחן שמתארים את תהליך שיקומו.

82. אולם, לאור שיקולי הגמול שיש להתחשב בהם, גם בקיומם של שיקולי שיקום כבדי משקל, ומשמנעד הענישה שנקבע הוא רחב יחסית, אין בידי לקבל את המלצת שירות המבחן לעניין העונש לפיה יש להטיל על הנאשם עונש בדרך של שעות לתועלת הציבור. הלכה היא כי המלצת שירות המבחן אינה מחייבת את בית המשפט. זאת מכיוון ששיקולי בית המשפט ושיקולי שירות המבחן שונים בתכלית, ואין לשכוח כי המלצת שירות המבחן "**מהווה אך חלק ממארג השיקולים העומדים לנגד עיניו של בית המשפט בקובעו את הענישה הפלילית הראויה**" (רע"פ 7996/12 אליהו יוסף נ' **מדינת ישראל** (23.1.13); ראו גם: רע"פ 1383/15 **אברהם לב ארי נ' מדינת ישראל** (3.3.15)). לפיכך - לא מצאתי שיש מקום לחרוג לקולא משיקולי שיקום במקרה זה. סבורני שהטלת עונש של שעות לתועלת הציבור על הנאשם, יש בה להקל עמו יתר על המידה, לאור כל האמור לעיל ובפרט לאור האמור בעניין הנזק שנגרם למתלונן גם אם הוא לא מאוד משמעותי. לעומת זאת, ער אני לכך כי הטלת מאסר בפועל על הנאשם, תחבל במאמציו המוכחים להשקתם (ע"פ 4154/07 **מוחמד טאהא נ' מדינת ישראל** (10.9.07)).

83. באיזון הכולל בין מכלול השיקולים עליהם עמדתי לעיל, לרבות שיקולי השיקום והנסיבות לקולא שאינם קשורים בביצוע העבירה, שוכנעתי שיש למקם את עונשו של הנאשם בתחתית מתחם העונש שקבעתי. כך שיש לגזור על הנאשם עונש של 9 חודשי מאסר שיכול וירוצו בדרך של עבודות שירות. לטעמי, יש בעונש זה מצד אחד כדי לאזן בין עיקרון ההלימה וגמול, לבין מתן המשקל לחזרת הנאשם למוטב ולהזדמנות שיש להעניק לו בשל כך.

84. אשר על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 9 חודשי מאסר בפועל שיכול וירוצו בדרך של עבודות שירות בגן הבוטני האוניברסיטאי ברחוב יהודה בורלא 1 ירושלים החל מיום 19.4.2020 בתנאים כמפורט בחוות דעת של הממונה על עבודות השירות, בניכוי ימי מעצרו, החל מיום 3.4.18 עד 31.5.18.

ב. על הנאשם להתייצב במועד האמור בשעה 08.00 בבוקר לצורך תחילת ריצוי העונש במשרדי הממונה על עבודות השירות במפקדת מחוז הדרום בבאר שבע.

ג. 6 חודשי מאסר על תנאי, אותן ירצה הנאשם אם בתוך 3 שנים מהיום יבצע עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע.

ד. צו מבחן לתקופה של 12 חודש, כאשר במסגרת צו המבחן, הנאשם ימשיך בהליך הטיפול וכן יתבצע מעקב אחר התנהלותו. הנאשם יבצע בדיקות שתן על פי דרישה.

ה. הנאשם נתן הסכמתו למתן צו שירות המבחן. מובהר לנאשם באופן שאינו משתמע לשני פנים, כי אם לא ימלא אחר צו המבחן מכל בחינה שהיא, יהיה צפוי לעונש על העבירה בגינה עמד לדין. כן מובהר, כי אם לא יבצע הנאשם את עבודות השירות כפי שהוטל עליו, ירצה הנאשם את יתרת העונש מאחורי סורג ובריח.

זכות ערעור לבית המשפט העליון, תוך 45 יום מהיום.

העתק מגזר הדין יועבר לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

ניתן היום, ל' שבט תש"פ, 25 פברואר 2020, במעמד הצדדים.